

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Inter.”, „Ierară-illustrată” și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.

Pentru economi: numai 5 cor. pe an!

Pentru România pe an 30 Lei; pentru America 2 1/2 dolari.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inseraet ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de tax.

inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Nu vă certați...

„Nu vă certați”... au fost cele mai de pe urmă cuvinte ale marelui Șaguna, cătră fiii neamului său, pe patul de moarte...

O viață întreagă a alergat și a muncit fără repaos pentru binele și viitorul neamului; nemuritorul Șaguna, fără a lua în seamă nerecunoștința care de atâtea-ori i-s'a arătat până era în viață, din partea acelor pentru cari s'a jertfit. — Pe Români din Ardeal a-i scoate din întunec la lumină i-a fost gândul, și dela acest gând nu s'a abătut nici când, deși mari și multe greutăți a avut de-a învinge în viața lui, pentru că gândul trup să se facă.

Fără îndoială, că fără de-a cunoaște din fir în păr toate neajunsurile și toate lipsele turmei sale, a cărei bun păstor a fost, nu s'ar fi priceput atât de bine nici la lecuirea lor.

Dar Șaguna a fost un adevărat cunoscător al neamului său. I-a cunoscut durerile, i-a pipăit și găsit ranele cari sîngerău mai tare și în întiul rând, spre tămăduirea acestora s'a năzuit.

Dacă l'au însuflețit și încurajat în luptă însușirile dela fire bune ale neamului său, apoi scăderile acestuia nu l'au făcut să desnădăjduiască nici-odată.

Nime n'a pătruns așa adevărat virtutele și slăbiciunile neamului românesc din Ardeal deopotrivă, ca Metropoul Șaguna. Dovadă ne sunt faptele lui.

Și dacă unui atare bărbat neamului, a cărui viață n'a fost altceva decît un lanț de fapte, îngrijat de soarta fraților săi, cele mai de pe urmă cuvinte i-au fost: „Nu vă certați”, de bună seamă că cumpănind greutatea acestor cuvinte o viață întreagă, el acesta și în ceasul de

pe urmă la soarta și viitorul neamului său iubit s'a gândit și cea mai bună povață, cel mai de lipsă sfat a voit să ni-l dea. Spre delaturarea celei mai mari primejdii ce amenință neamul cu perire a voit să ne îndrume!

Avea deplină nădejde Șaguna că povața slovei va face azi-mâne și din Români un neam bine încheșat și mare, — îl nelinișteau însă mult, mai ales cătră sfîrșitul vieții, neînțelegerile între frații de un sînge.

Îngrijat de urmările rele ale acestor neînțelegeri a rostit Șaguna vorbele grele de mai sus la anul 1873, înainte de asta cu 36 de ani.

De atunci și până în zi de azi nu mult s'au schimbat lucrurile. Am dat nainte, numai ce-i drept, în cultură și bunăstare, dar ce folos dacă *bunăînțelegere* nu să leagă de noi! Ce folos că avem azi mai mulți cărturari și oameni cu bunăstare, ca acum 30—40 de ani, dacă aceștia în loc să se apropie unii de alții, par'că dinadins, din zi în zi tot mai mult voesc a să desface de-olaltă. Pentru noi cei de azi să potrivesc mai bine cuvintele lui Șaguna, ca pentru înaintașii nostri. Ei au și făcut cîte ceva, cu toate că nu să înțelegeau, până cînd noi, prin cele mai multe locuri și azi trăim încă tot din sudoarea lor, ba une-ori nu ne putem nici împărți, fără a ne certa, pe ce-au făcutei, — dar pentru aceea ne sfădim mai de parte.

Să pare-că înmulțirea cărturării noastre, în loc să fie spre folosul neamului, tot mai mult dă hrană neînțelegerilor, cari ne împedecă la fiecare pas în desvoltare.

Avem noi Români de peste munți un singur oraș azi, în care să domnească pacea și bunăînțelegerea între fruntașii nostri? Cu părere de rău, dar trebuie să

recunoaștem că nu avem. Năvălesc-să doară între o-laltă fruntașii brașoveni, lucră oare mână în mână sibiienii, sprijinescu-să unii pe alții clujenii și putem zice o vorbă de laudă pentru bănățeni, în ceea-ce privește bunăînțelegerea și iubirea de frate?...

Dar în centrele noastre mai mici credeți că stau mai bine lucrurile?...

Nu vedeți cum pretutindenea să războesc frații între ei, să mîncă unii pe alții, să împart în »partide« — și par'că n'au alt lucru decît să se certe.

Stările dela orașe au influențat și asupra satelor, după fruntașii dela orașe să iau acum conducătorii poporului la sate: *preoții și învățătorii*.

Te scîrbești de multele neînțelegeri, cari zilnic să ivesc aproape în fiecare comună, între preot și învățător. Dela astfel de conducători învață apoi țaranul, în a cărui suflet curat, altoită fiind odată ura, pizma și răutatea, cu greu îl mai poți opri de pe povîrnișul desfrînării.

Dar toate acestea par'că sunt nimica pe lîngă relele și mizeriile pricinuite de *certele confesionale*.

Aici nu să mai războește numai om cu om pentru a eși biruitor din lupta pentru traiul vieții.

Aici stă față în față românimea întreagă împărțită în două tabere: uniți și neuniți, cari nu cunosc margini pentru a să huli și batjocori unii pe alții nici azi încă, după ce din trecutul bogat în pilde, ar fi putut învăța multe...

Tot cărturarii noștri umblă și în fruntea acestor certe și fac foarte rău, că pe unele locuri amestecă și pe bieții țărani în încaierările lor fără nici un rost. În loc să povățuim poporul spre tot ce-i bine și românesc, în loc să-i întărim iubirea de neam

și credința în Dzeu, în loc să muncim din greu unul ca altul, umăr la umăr pentru binele de obște românesc, noi ne pierdem vremea în hărțueli păcătoase, ne dujmănim și umblăm după cai verzi — și nu vedem că tulburîndu-să pacea între frați, dezbinîndu-ne, țaranul nostru din zi în zi să depărtează tot mai mult de biserică, să străinează de fruntașii săi, pentru că nu-i înțelege, iar *încrederea* poporului în conducătorii săi prin neînțelegeri și certe zilnice să clătina și slăbește mereu.

Și nu ne gândim la aceea că ce va fi atunci de neamul nostru cînd această încredere, care formează temelia lupțelor noastre în viitor — să va pierde?...

Să vede că nu putem chibzui încă în destul lucrurile nici azi. Noi până nu ne arde la deget nu ne desmetecim din învălmășala patimilor cari ne stăpînesc.

Te miri numai, că de unde izvorește această tendință a noastră de-a fi vecinic pe picior de războiu unii cu alții, cînd noi dela fire suntem de altcum atât de blînzi și îngăduitori...

»E curios cum un neam care nu poate da fanatism național așa de pîngărit de fanatismul confesional« — zice înțeleptul profesor Iorga.

Anul acesta s'au împlinit 100 de ani dela nașterea lui Șaguna. Neuniții sârbează pretutindenea cu mare alai acest an, până cînd uniții cu groază privesc la aceste sârbări și e de prevăzut, că iubileul marelui Șaguna o să fie un nou prilej de ceartă între noi.

Cine nu crede, cetească numerii din acest an ai »Unirei« din Blaj și ai »Telegrafului« dela Sibiu, de unde să va putea încredința că războiul s'a și început și că primele focuri s'au dat deja din amîndouă taberele. Să spune că ciocnirile de până

acum n'au tendința de-a turbura pacea între frați, ci de scoperirea adevărului istoric. Bine ar fi, dar nouă tare ni teamă, că sub masca »cercețării adevărului« să ascunde altă dihanie, mai ales dacă chemăm în ajutor și »Ungaria« lui Moldovan G.

Suntem în preajma sărbătorilor cari să vor ținea acum în toamnă la Sibiu în amintirea lui Șaguna. Cu cât mai adevărat și mai demn s'ar sărbători iubileul lui Șaguna, nu prin părăzi și vorbe umflante, ci dacă, — în loc să făurim din acest iubileu un nou măr de ceartă, — cu toții, uniți și neuniți am pleca mai bine urechea la cuvintele grele ale lui Șaguna: »Nu vă certati« și dându-le acestora ascultare, am lăsa să se sălășuiască pe viitor în sinul nostru bună înțelegerea și iubirea de frate și am izgoni pe veci dintre noi ura, pizma și răutatea.

N. D.

UNELE—ALTELE

La mormântul lui Ștefan-cel-Mare.

Zilele trecute, în o călătorie mai îndelungată, principele Carol al României, trecind prin Bucovina, s'a oprit la Putna, unde să află mormântul lui Ștefan-cel-Mare. Principele a vizitat mormântul. A îngenunchiat înaintea lui și și-a făcut cruce. În ochii publicului adunat în jur să vedeau plutind lacrimi, iar prin gând le treceau vremurile de bărbăție de odinioară, figurile mari ale trecutului nostru curat românesc și o rază de mângâiere pentru viitorul ascuns în neguri.

Intimplarea asta poartă pe ea pecetea unei deosebite însemnătăți. Căci principele Carol e cel dintâi, din familiile domnitorilor, care merge să se închine și prin asta să aducă prinos de laudă strălucitului Domn român. Mai marele mănăstirii (egumenul) din Putna în vorbirea ce-i i-a ținut-o a și scos lucrul ăsta la iveală rugându-l pe principe să urmeze îndemnurilor înaintașului său și la vreme să-i fie adevărat urmaș. I-a arătat apoi lucrurile mai însemnate din mănăstire.

Prințul Carol a fost foarte vesel, a povestit cu toți și pentru fiecare avea o vorbă bună. În felul ăsta principele să face pe zi ce merge tot mai mult iubit de poporul țării românești.

Adunarea populară dela Șomcuta.

Lupta deputaților nostri pentru pregătirea poporului la cele ce să vor petrece în toamnă, s'a început.

După darea de seamă a deputatului Mihali la Ileanda-Mare, a urmat marea adunare de popor dela Șomcuta. La această adunare au luat parte mii de alegători, cărturari și țărani.

Au vorbit poporului deputații: Dr. Teodor Mihali, Dr. Alexandru Vaida-Voevod, Dr. Aurel Vlad, iubitul nostru poet Octavian Goga și avocatul meșter de vorbă: Tripon.

A fost o însuflețire de nedescris.

Aceste două adunări, cea dela Ileanda și cea dela Șomcuta sunt numai începutul seriei de adunări ce plănuesc deputații români a ținea nainte de a să începe ședințele dietei.

E un bun început!

Dorim deputaților nostri deplină reușită și la adunările viitoare și indemnăm poporul să i-a parte cu mic cu mare, alegători, nealegători, la aceste adunări de unde multe învățături bune și folositoare putem culege cu toții.

Alegătorii cercului Oravița împotriva lui Șeghescu.

„Lupta“ anunță că 100 de țărani din comuna Cîrnecea din cercul Oraviței, în care a fost ales de deputat spre rușinea neamului reneștigat Șeghescu, au hotărît să convoace o adunare populară în care să-și arete nemulțumirea lor cu deputatul Șeghescu.

Mai mulți deputați naționaliști români vor lua cuvîntul la această adunare.

Nici medicii sîrbi nu vor veni la Pesta.

Cetitorilor Libertății le e cunoscută treaba cu congresul medicilor din Pesta, la care au fost invitați medicii din toată Europa. După ce medicii români au declarat că nu iau parte la congresul din Pesta, au venit și medicii cehi și au spus că nici ei n'or să vină. Iar acum mai nou au hotărît și medicii din Sîrbia că nu vor lua parte la congres.

Pricina: frecările dintre Unguri și Sîrbi.

Să zvonește că medicii din Dalmația, apoi Croații Poloniei și Italianii încă nu vin.

Te pomenești că rămân ce-i din Ungaria singuri, pe cînd să se țină congresul.

Ungurii nu pot uita terfelirea steagului lor la Sinaia.

Deputatul Nagy György scrie în ziarul din Pesta »A Nap« un articol intitulat »Rușinea dela Sinaia«, prin care face cunoscut, că dînsul a fost în persoană la Sinaia și a aflat acolo, dela un cociș ungar, că steagul ungar a fost într'adevăr terfelit.

Deputatul Nagy declară că ministrul austro-ungar a mințit cînd

a spus că nu este adevărată știrea despre terfelirea steagului ungar. Nagy cere darea în judecată a ministrului.

Să năpustește apoi asupra »agitatorilor« transilvăneni și asupra arhiducelui Francisc Ferdinand, spunînd că dînsul a primit în audiență, dintre Români, până și pe cel din urmă păzitor de noapte, pe cînd Ungurilor nu li-s'a dat încă această cinste.

Astfel scrie un deputat maghiar din dieta ungară și nu-i rușine să dea în vileag, că el mai mult crezămînt dă unui cociș decît unui ministru.

Roadele maghiarizării.

În foaia nemțească din Sibiu »Deutsche Bürger-Zeitung« cetim următoarele: »În Ungaria — fără Croația și Slavonia — locuiesc precum arată statisticele statului 8588834 Unguri și 10,006,363 de alte naționalități. Dacă ne gîndim însă, că între cei 8,588,834 Unguri, sunt toți Jidovii cari trăiesc în Ungaria și întreaga ceata a tot soiului de reneștigi, atunci vedem, că Ungurii sunt, față de naționalități, puțini de tot.

Totuși din 314 deputați în dieta țării, 8 din 10 părți sunt de-a celor mai puțini, de-a Ungurilor, și numai 2 din 10 părți sunt deputați de-a celor mai mulți de-a naționalităților.

Guvernul pe toate căile în rîndul întii maghiarizarea popoarelor nemaghiare o are în vedere.

În Ungaria sunt cei mai mulți neștiutori de carte, din pricina, că limba maghiară de propunere, care este introdusă aproape fără deosebire în toate școalele, nu este înțeleasă de elevii nemaghiari cari sunt cei mai mulți. Ungaria, această țară slab populată și foarte roditoare, dă cei mai mulți oameni cari luînd bățul pribejiei în mână, o iau spre America. Toate relele să înșiră pricinuite de politica unilaterală de maghiarizare.

Bine o văd aceasta și cei dela cîrma țării, dar ei numai zimbesc și să bucură de așa ceva. Ei văd în stările triste de acum o pornire bună pentru ajungerea țintei lor în viitor.

Lasă să prostească și să sărăcească poporul, c'apoi în felul acesta mai ușor să va duce în îndeplinire maghiarizarea în viitor. Ce să face, bine să face. E bine așa cum stau lucrurile, zic ei. Înainte numai.

Ei, dar cu tîndale nu poți roși ouă s'apoi Dzeu e sus în cer..., zicem noi.

Iertare de pedeapsă.

Deputatul naționalist Milan Hodza, a predat ministrului de dreptate o rugare iscălită de 3 mii Slovaci. În rugare să cerea iertarea pedepsei ce mai are s'o facă preotul Hlinca.

Ministrul dreptății din țara noastră, dl Günther a trimis rugarea asta la președintele tribunalului din Rosenberg, unde a fost judecat părintele Hlinca, ca să-și deo părerea asupra celor spuse în rugare. Iar acum să vestește că părerea ce și-a dato tribunalului e că părintele

Hinca nu e vrednic de iertarea cerută. Și așa nici n'o s'o capete.

Din Austria.

Primim știrea din Viena, că acolo Cehii au arangeat mai multe intruniri și au cerut dela guvern, ca în toate cercurile Vienei să se înființeze școli pentru Cehi. În 9 l. c. a avut loc în cercul IX., în Hernals, o mare adunare populară, unde s'a hotărît înființarea unei școli cehești în Hernals. După adunare Nemții au atacat pe Cehi, dar întervenind poliția a restabilit ordinea.

Precum să zvonește, guvernul e învoit să înființeze școli cehești în capitala Austriei.

Modul de înaintare și iubirea de neam a Cehilor ne-ar putea servi spre pildă.

Înlesniri pentru foi.

Ne obicînuiserăm să zicem »ca la noi numai în Rusia«, cînd era vorba despre dreptul de a-și spune cuvîntul lor deschis și nestînginit foile noastre. Și iacă azi Rusia aceea despre care până bine de curînd așa vorbeam, s'a pus pe lucru. Ministrul trebilor din lăuntru al țării rusești a făcut un plan de lege după care foile (presa) din Rusia vor fi mai omenește tractate, ba li-să fac mai multe înlesniri. Numai noi stăm pe loc, ori mai căpătăm cite o lovitură în urma căreia și mai bine simțim »libertatea cuvîntului«. Căci »ca la noi — nicăirea«.

Colonizări în comitatul nostru.

De mult e comitatul nostru, al Hunedoarei, un spine în ochii celor dela cîrmă. Marea de Români din comitatul Hunedoarei a dat mult de lucru la toate guvernele ungare șoviniste. În tot chipul au încercat până acum, doară-doară ungurașii să diți în holda românească prînd și ei rădăcini, dar zadarnice le-au fost încercările.

Făcut-au fabrici, adus-au prin unele ținuturi sate întregi de Unguri, ca doară sparg cumva stîncă de Români, și iată azi să trezesc că truda lor a fost înzadar, Românul Ungur nu s'a făcut, dimpotrivă la fabricile și băile erarului tot mai mult să înmulțesc lucrătorii români, pentru-că sunt mai buni muncitori, prin satele odinioară ungurești, numai limba românească să mai vorbește azi și înzadar le predică popa lor de pe amvon în limba ungurească, că ei nu mult mai pricep din această limbă.

Stăpînirea însă nu despreciază. Nu vrea să ia în seamă pășaniile din trecut. Acum de

nou să pune pe muncă, avind de gînd a presăra întreg comitatul cu alt soi de unguri, cu Ciangăi din Bucovina, pe cari îi crede dl ministru Darányi mai trainici ca pe cei din trecut.

Legea de colonizare să va pune în aplicare cu deosebire în părțile Murășului, unde cordul de Români e mai des, apoi pe văile Streiului și de-a lungul Cernei.

La Șoimuș stăpînirea e în tîrg chiar acum cu o moșie de 900 de jugăre, pe care tot pe sama Ciangăilor vrea s'o cumpere.

E năcăjit rău însă dl ministru pe băncile noastre românești, „Ardeleana“ din Orăștie și „Albina“ din Sibiu, că acestea în tot locul îi fac năcaz dlui ministru la tîrg și îi strică, unde numai pot, socoteala de acasă a Măriei Sale.

Păcat numai de risipa ce să face cu colonizările. Bani ce să cheltue pe Ciangăi, sunt bani adunați dela toți locuitorii țării. Sunt dările sub cari geme populația săracă, atît cea a naționalităților cît și cea maghiară, și n'ar trebui aruncați în vînt.

Nu știe guvernul că încercări s'au mai făcut de atîte ori și prin alte părți, nu numai în comitatul Hunedoarei. Dar fără nici un rezultat. Acolo-i Bănatul, de pildă.

În Bănat coloniștii au învățat cu toții românește. Ba, fiind leneși și nepricepuți la munca cîmpului, de multe ori moșii lor au ajuns în stăpînirea Românilor.

Colonizeze dl ministru cît îi trăbă, dar numai nu iee moșii bieților țărani băstinași și nu le pregătească Măria Sa drumul spre America, de dragul Ciangăilor.

Școala rom din Geoagiu luată la ochi.

Atacurile împotriva școalelor noastre să continue pe toată linia. Acuma e luată la ochi școala populară românească din Geoagiu. Și fiindcă în privința salariului învățătoresc nu i-s'a putut afla pedeci, s'au scornit alte chițibușuri, după obiceiul cunoscut. Anume, că

1. despre curățenia școalei nu poartă nimeni grije;
2. că în toată școala nu sunt alte recvizite decît trei mape;
3. că învățătorul nu are cvartir natură sau bani de cvartir;
4. că învățătorul nu a arătat cu ferii spor în învățămînt și mai seamă în limba maghiară.

Prin urmare, ministrul provoacă Consistor, să tragă în cercetare disciplinară pe învățătorul dela școala numită, căci dacă nu, va sădă el cercetarea.

Să vede cît de colo, că durea stăpînirii nu e curățenia sau necurățenia școalei, ci însași școala românească și faptul că mai bucuros își trimit părinții copiii la această școală decît la cea ungurească, care o susține statul în Geoagiu-Suseni.

Despre sporul în obiectele de învățămînt să știe, că învățătorul Nic. Botean totdeauna a avut examene bune. Pentru judecarea acestui spor mai cuminte ar lucra ministrul dacă ar trimite, pe neașteptate, în decursul anilor școlastici, cîte o comisiune de bărbați pricepători, cari să examineze copiii dela școala românească și în același timp dela cea de stat. Abia atunci ar ieși la iveală, că unde e sporul cel mai mare în învățămînt și împotriva căror învățători trebuie să se facă cercetare.

De altfel goana împotriva școalelor noastre ar trebui să îndemne la măsuri lămurite și hotărîtoare pe Consistoarele noastre. Ori-ce șovăială să poate răzbuna cumplit. Părerea multora e, că în comunele fruntașe școala noastră să se susțină cu ori-ce preț. Dar în comunele mici să se părăsească numai decît și de odată. Grijească statul de ele și nu ne mai tot șicaneze, ba pentru curățenie, ba pentru școlar învățătoresc, ba pentru bani de cvartir, ba pentru spor în limba ungurească. Par'că școalele noastre ar fi datoare să crească din fiecare copil cite un Kossuth sau Apponyi!

Cu jertifele, cari le-am da pentru susținerea școalelor pe sama altora, mai bine ar fi să ne îngrijim de biserici și de ajutorarea preoțimeii, ca astfel măcar aceasta să poată respinge, cu tot disprețul congrua, acel ban cu care Sătana vrea să surpe biserica.

Suntem în preajma Congresului bisericii ortodoxe. Cei chemați trebuie să cumpănească de pe acuma lucrurile aceste, cari ne ard la degete. Să ne unim în cugete, să ne unim în simțiri, să ne unim în fapte. Să nu fim totdeauna turmă risipită, pe care ușor o prăpădesc lupii.

Din străinătate.

Creta Creta e azi cuibul neliniștitilor. Locuită de Greci și Turci, popoarele astea să hărțuesc între ele. Și fiecare ar voi să o știe alipită la patria mamă. La Grecia, Grecii, și Turcii la Turcia. De aci năcazul. Până aci stătea, dela războiul greco-turc încoace, sub paza puterilor europene. Avea de cap al său pe un principe grec dar de fapt, mult puțin, să ținea de Turcia. Acum locuitorii greci voesc să o facă neatîrnătoare, pentruca mai tirziu să o treacă de tot Greciei. Turcii nu să lasă. Turcii au ce-

rut să nu mai fie arborat steagul grecesc în Creta. Puterile europene țin să stingă focul ce amenință a izbucni. S'au lătit vești că și puterile-ș de părere că steagul grecesc trebuie scos din Creta. În urma acestora neliniștea și agitația a crescut. Acum să desminte știrea asta. Dar așa prevăzătoare cum sunt, puterile, și-au trimis deja cite două vase de războiu înspre apele Cretei. Incolo nu e nimica sigur, o să fie ori ba războiu. Să lucră însă din greu pentru pace. În caz de războiu, Grecia ar putea trimite pe cîmpul de războiu 52 mii puști, 3600 călăreți și 366 tunuri. Turcia însă poate pune în mișcare aproape dublu atîta cît Grecia. Și asta nu numai pe uscat ci și pe apă.

De aceea, în caz de războiu Grecia ar suferi înfrîngerea. Dar nici Turcia nu ar cîștiga mult.

Spania. Războiul spaniolilor ține și acum. Revoluția deosemena nu s'a potolit încă. După o declarațiune a regelui Alfonso trupele spaniole vor da în zilele aceste o luptă hotărîtoare împotriva Cabililor. Aceasta declarațiune a Regelui neliniștește mult poporul spaniol.

Pacea în ținutul Catalonia și preste tot între revoluționari nu să va putea face așa curînd, precum s'a crezut la început.

Stările fiind încă aproape tot cele vechi, guvernul a luat măsuri și mai aspre de a înăbuși revoluția cu armata.

În Suedia e straic (grevă) mare. S'au pus în grevă toți tipografil, lucrătorii la lumina electrică și cei dela tren dimpreună cu sub oficianții de tren. Grevă e arangiată și îngrijită de partidul social-democrat din Suedia și ține acum de aproape o săptămînă. Nu să tipărește nici un ziar în toată țara și nici chiar cel al muncitorilor. Bucatele s'au scumpit foarte mult. Turburări nu s'au întîmplat nicăiri, dar poliția și militia stă gata a le năbuși dacă ar izbucni totuși. Greviștii toți sunt înarmați. Poporația încă încearcă a să înarma dar nu prea merge, pentrucă nici nu mai sunt arme de vînzare prin prăvălii cu toate-că au făcut comânzi mari din străinătate.

Neînțelegeri între China și Japonia. Între China și Japonia s'au ivit neînțelegeri, cari iau măsuri tot mai mari, amenințînd să fie dezlegate numai cu praf de pușcă.

Mărul de ceartă e că Japo-

nia nu voește să lase pe China să pescuiască pe coastele Coreei. Asemeni nici China nu i-a îngăduit Japoniei să-și facă o linie ferată peste Mancuria.

Din România.

II.

În frămîntările sterpe de partid, cu urmări nenorocite pentru țeară și popor, să ivesc ca zorile unor zile mai senine, mai pline de nădejdi, ștăruințele multor bărbați luminați întru a porni o mișcare sănătoasă de desvoltare culturală a neamului nostru întreg. În fruntea acestor stăruitori stau astăzi: A. C. Cuza, profesor la universitatea din Iași și Nic. Iorga, profesor de istorie la universitatea din București.

Domnul Cuza, într'un șir de articole vestite, publicate în „Neamul Românesc“ (foae ce o scoate dl Iorga) și în „Frăția Românească“ (altă foae din Iași) arată primejdia cea mare, ce amenință România prin faptul, că poporul de rînd e așazicînd rob de moșieri și arendași iar, pe de altă parte, toate meseriile și întreg negoțul sunt cîtropite de Greci, Bulgari, Evrei și alte lighioane străine, dar cu deosebire și înainte de toate de Evrei. Arată cum pentru ridicarea neamului la viață mai bună, trebuie temelie economică nouă.

Domnul Iorga luptă îndeosebi pentru înaintarea culturală. A călătorit mult în toate părțile locuite de Români. Cunoaște virtuțile și păcatele noastre. Știe că prea suntem slugi plecate la toți străinii, iar noi între noi ne împungem ca vitele. Acesta e blăstăm, cu care ne-a pedepsit mai grozav Dzeu sau dracul. Dar Dzeu îți ajută, dacă și tu îți ajuți. Mîntuirea ta nu o aștepta dela străini, ci pornească dela tine!

Ăsta e strigătul de alarmă, dat de domni Cuza și Iorga. Asta e învățătura cea mai bună din cite ni-s'a dat vre-odată. Cu trimbiți de archangeli ar trebui să o vestim în toate satele și cătunel, ca tot sufletul românesc să o audă, să o înțeleagă și întru înfăptuirea ei să lucreze.

Deci lucrare mai zornică, pe teren economic și cultural, apoi mîntuirea noastră prin noi înșine!

Cuvintele aceste cuprind atîta adevăr, încît abia le putem pătrunde însemnătatea. Nu ne putem reține să nu le lămurim cu o pildă dela noi. Croații abia sunt un popor pe jumătate cît noi Românii din Ardeal și Țara-Ungurească. Ei abia locuesc în 8 comitate. Noi în vre-o 20.

Și totuși, Croația are multă neatîrnare și are drept să trimită vre-o 40 deputați în dieta țării. Noi suntem aproape înghițiți și abia putem alege vre-o 15 deputați în dietă, în loc să avem drept a trimite cel puțin 100.

De unde vine deosebirea aceasta? Din faptul, că Croații stau pe treaptă culturală mai înaintată, sunt mai bine întăriți decît noi. Ei au putut și au știut să-și apere drepturile mai bine decît Românii, mulți dar fără carte, săraci și desbinați de toate certele.

Goreșpondență.

De pe valea Hârtibaciului.

— Adunarea despărțământului Asociației Agnita. — Conferința preoțească. — Teatru. —

Am petrecut o zi în Agnita, când era adunată multă lume românească aici pentru a lua parte la adunarea despărțământului urmată seara de o reprezentațiune teatrală.

Îți cade bine să vezi grupuri de Români printre Sașii greoi și pisați la rinza. Românul este sprinten, să mișcă repede, e mai îndeminatic, un noroc pe capul lui, care i-a ajutat și-i ajută poate, ca să mai scape și prin aceste părți de sub stăpînirea Sasului. Erau vremuri când Sasul era numit „stăpine”, iar Românul „păstor”. Au trecut însă timpurile acelea și Românașii noștri încep și ei a deveni de sine stătători și văd că lor le suride viitorul.

Pe Duminică în 19 Iulie a. c., la 1 cias p. m., a fost convocată în Agnita adunarea pentru organizarea despărțământului Asociației Agnita, din partea P. O. D. Ioachim Muntean, protopop gr. or. în Agnita.

Au luat parte mai mulți preoți, cari aveau să se întrunească mai târziu în conferință, — alți fruntași (învățători numai 2!) și puțini țărani, doar numai din Vărd am observat pe niște țărani în frunte cu preotul lor, dl Eugen Muntean.

Membri s'au făcut toți cei de față, ba s'au înscris prin ei și alții.

În această adunare a avut a să organiza noul despărțământ, ceea ce s'a și întâmplat. S'a ales de director al despărțământului protopopul Agnitei Ioachim Muntean, de secretar: avocatul din Agnita dl Dr. S. Chețian, de cassar: dl I. Părău, controlor: dl G. Borzea, iar de membri în direcțiune: Dnii M. Păcală, I. Savu, S. Vecerzan și N. Fleșer.

Ne-am despărțit apoi cu toții, căci preoții aveau să se întrunească în același loc la conferință.

Ne-am întilnit însă din nou seara la producțiune.

S'a predat: I. „Poetul”, prolog de I. Vulcan, în care dl Porcea a spus bine și la înțeles dorința poetului, semn că și-a înțeles rolul. Asemenea și cei cu rolurile cealalte, dl Mălăncrăvean etc.

Cătră sfîrșitul acestei piese au apărut pe bină — niște călușeri (feciori din Vărd), frumos îmbrăcați, cari au jucat foarte bine, așa că publicul prin continua aplaudare i-a deobligat, ca să repeteze vre o câteva figuri. Acești tineri ne-au delectat cu jocul lor frumos și în pauză.

Punctul al II-lea din program: „Cine-și face lui își face” asemenea a mers bine. A fost admirată mult fetița O. Corfariu, care a jucat pe ștregărul de Ionel.

Punctul III: „Pălăria ciasornicarului”, în care toți cei cari au jucat, s'au achitat bine. În special dl inv. Cârstea, dl Corfariu și dna Crișan, cari după cum s'au observat sunt mai deprinși și mai îndeminatici.

După producțiune a urmat jocul până în zorile dimineții.

În pauză s'au ținut mai multe

toaste. A vorbit P. O. D. protopop I. Muntean, dnii preoți N. Babeșiu, E. Muntean, I. Radu și dl notar Milea.

În timpul cit am stat la mese un grup de studenți români universitari ne-au delectat cu frumoase cîntece românești, cîntate în cor.

A fost o frumoasă sărbătoare românească pentru Români de pe valea Hârtibaciului ziua de 14 Iulie și de bunul Dumnezeu ca pe viitor să putem spune mai multe cele și de prin aceste ținuturi și să vedem și țărani noștri în rînd cu fruntașii la adunările viitoare.

I.

La Ocna și la Sebeș.

Neam pomenită căldură a domnit săptămînile trecute asupra ținutului nostru — țara Jiului, picurș de ploaie n'a sărutat săptămîni întregi pămîntul dogorit, nici valuri de viut n'au turburat liniștea văzduhului. O arșiță de ameteai în drum. Credeam că numai la noi e așa. M'am hotărît deci de-a părăsi leagănul acesta de foc de iad... Într'o seară cu boare caldă am luat trenul ce ducea spre țeara Murașului și m'am oprit la băile sărate de lângă Sibiu — la Ocna. Dar aci și mai cald.

Abia petrec câteva zile și pe cînd era să fug și de aici de căldură, iată că primesc o invitare dela corul țărănimii din Ocna la un concert. Am rămas, ținîndu-mi de datorie, ca Român a lua parte la tot ce-i românesc. La un hotel de vară să aranjează concertul țărănimii, condus fiind corul de dl Bibu, învățător român în Ocna. M'apropie de artă și talentul acela de muzică și cîntare ce l-au arătat frații coriști, țărani, feciori și fete. Sala era aproape tixită. Oaspeții dela băi toți — adevărații Români — au luat parte, între cari era și vrednicul deputat dl Vasile Goldiș cu st. soție. Apoi țărani, oaspeți din Sibiu și jur. Cu finirea programului țărăniilor s'au așezat în grădină la o masă lungă, unde și-au petrecut în cîntece și veselie, făcînd loc inteligenței la joc. Și ne-am petrecut admirabil până în zori. Despre reușita petrecerii materializește să zice că încă e indestulitoare. — Laudă bravului cor țărănesc din Ocna!

Să zvonea cealaltă zi, că și tinerimea universitară vrea să dea un concert peste vre-o câteva zile. M'am informat din izvor sigur și am aflat, că știrea e dreaptă. Am rămas și la acesta. Oaspeții Români, cari au plecat dela petrecerea țărănimii foarte însuflețiți și foarte mulțumiți, așteptau cu nerăbdare sosirea Duminicii. Ce bucurie pe tinării studenți cînd văzură, că întreaga inteligență dela băi îi sprijinește, mai cu seama, că între oaspeți era și dl Vasile Goldiș cu st. soție. Programul concertului a fost foarte bogat. Vre-o zece cîntări și o declamație. Cîte o cîntare trebuia de două-trei ori cîntată, căci publicul nu mai înceta cu aplauzele. „S'auzim!” „S'auzim!” și „Incodată!” răsuna de prin unghiurile sălii.

Dl Olariu, stud. iur. a declamat „Clăcașii” lui O. Goga. A declamat foarte bine cu o voce sonoră plăcută și cu mult simț. A și secretat aplauze, cari nu voiau să înceteze. În urmă dl preot Isaia Popa la rugărea publicului ne-a cîntat o doină minunată.

Parcă și acum aud primele strofe din cîntarea mișcătoare.

„Solomoane căpitane
„Slobozimă din cătane
„Să mai prind plugul de coarne...”

Și vocea lui răsuna în liniștea adîncă din sală — ca un cîntec de jale în mijlocul codrului adormit. Publicul asculta, ca dus în altă lume. Cîntarea să sfîrșească și publicul nu să mai desmetea din visare.

Apoi o furtună de aplauze și concertul să isprăvi.

Urmă jocul, care a durat până în zorii dimineții — cînd ne-am despărțit unii de alții ducînd cu noi cele mai dulci amintiri.

În urmă am părăsit Ocna — intrerupînd drumul la Sebeș. Era o dimineață frumoasă. Soarele răsărea încet-încet de după cîmpul îmbrăcat în negură surie. Razele aurii umplură de lumină străzile întunecate și casele vărute alb, curățele, străluciau în bătaia soarelui întinerit. Pe drumul mare cătră cîmp trecea cară, iar pe lîngă boi cîte un ficiorandru își cîntă doina de dragoste...

Și soarele creștea mereu...

Am stat și aici vre-o câteva zile și am fost atît de norocos, că am putut lua parte la un concert dat de studențimea din Sebeș.

Vre-o câteva cîntări vechi, demult apuse din programa concertelor, o piesă în două acte și un monolog de Sorcovă formau programul.

S'a cîntat destul de bine. Executate frumos și bine, cîntările totuși n'au satisfăcut poate pe deplin publicului, pentru că acompaniarea țiganilor pe bină mai mult strica decît înlocuia puterile ce lipseau. Cu atît mai mult a plăcut însă piesa: „Pentru ochii lumii”. Un tînăr iurist, fecior de cofetar, îndrăgostește fata unui medic fără pacienți. Femeia medicului, ca să lege pe tînărul iurist de familia lor, cu diferite înșelăciuni îl îmbată așa, că în urmă și părinții feciorului să învoesc la căsătoria băiatului lor cu fiica medicului. Cînd însă e vorba de zestre stau pe loc. În urmă Ștefan, un neam de-al cofetarului le rupe vîlul înșelăciunii de pe fața amîndorora — și tinării ajung fericiți și cu puțin.

Dșoara Ardelean în rolul de femeia medicului a jucat excelent. Mișcările acele ușoare, naturale, delicate, o făceau grațioasă. Tot așa și Dl Z. Maniu în rolul cofetarului a fost neîntrecut. Dl David încă și-a împlinit rolul de medic fără pacient, foarte laudabil. Simpatice era și dna cofetareasă, dșoara Gane. Apoi tinerii ce să iubeau, duceau rolul principal în piesă. Dl Blaga, feciorul cofetarului a atras publicul cu vocea ușoară, plăcută. Apoi dșoara Medean, fiica medicului fără pacienți a fost foarte simpatice.

Hazul lor produs, dl Petru Chirca în rolul de tapersier, care vine cu conta de 2000 lei la medicul fără pacienți, și dl Ioan Cușută în rolul de unchiu al cofetarului ca negustor de lemne, apoi dl Medean în rolul de bucătar. Cînd apăreau aceștia pe scenă, publicul izbucnea în rîs și în aplauze. Însă nu numai aceștia ci și cealalte persoane cari au avut roluri mai neînsemnate merită laudă.

În arangearea întregii serate merită laudă în primul rînd dl Dobrescu, care n'a pregetat a-și pune la dispoziție tot timpul liber cît l'a

avut pentru reușita petrecerii. Dl A. Vintilă ne a plăcut cum a predat monologul „D-spot-Vodă”, de Sorcovă. Dl P. Mureșian cu solo de flaută a în-ântat publicul.

Atîta din program.

Jocul a urmat apoi într'o sală de vară în grădina „Leului de aur”.

În urmă am părăsit și Sebeșul ducînd cu mine plăcut suvenir.

De-ar urma toți tinerii noștri exemplelor acestora, am ajunge mai departe... Costi.

Expoziție de copii în Orlat.

Comitetul central al „Reniuniif române agricole sibiene” a adresat primăriei comunale din Orlat, în cauza expoziției a 4-a de copii, următorul apel:

Onorabila primărie comunală!

Incuragiați de bunele rezultate obținute la cele 3 expoziții de copii, aranjate de noi în anii 1906, 1907 și 1908 în comunele Apoldul-român, Ilimbav și Poiana, și mai ales încuragiați și prin faptul, că ideea fericită de a aranja expoziții de copii este tot mai mult bine primită de factorii competenți, și ea începe a fi îmbrățișată și de cătră alte așezăminte culturale ale noastre, — hotărîre am luat, ca a 4-a expoziție, după-ce din cauze neatîrnătoare de voința noastră, n'o putem ținea, după-cum o plănuișem, în comuna Sadu, s'o aranjăm în toamna anului de față în harnică dvoastră comună Orlat.

Scopul ce-l urmărim prin aranjarea de asemenea expoziții, precum să știe, este promovarea stărilor igienice și îmbunătățirea condițiilor de traiu ale populațiunii, cari sunt: hrana, îmbrăcămîntea, curățenia și ocupațiunea de tot soiul a țărăniului nostru.

Pentruca lucrarea noastră în această direcțiune să fie cît să poate de folositoare și în același timp și încoronată de reușită, apelavom și de data aceasta la medicii noștri din comitat, să-și dea binevoitorul și cel mai competent concurs, atît la aranjare, cît și ca membri ai juriului și mai ales ca conferențieri ai expoziției.

Pentru încuragiarea și îmbărbătarea mamelor harnice, Reuniunea va împărți la expoziție premii în bani și, încît mijloace ne vor îngădui, împărți-vom și recvisite de lăptat, cărți igienice, etc., iar pentru a prezenta și strălătității pe calea ilustrațiunilor chipuri de adevărată frumuseță omenească — românească, vom fotografia din acest prilej grupe de copii, grupe de familii etc.

Acestea premerse, ne adresăm cătră onorabila primărie cu respectuoasa rugămînte, ca în conțelegere cu on. oficiu parochial și cu stimabilul domn medic Dr. George Prunaș de acolo, să binevoască a întru fruntașii comunei la o consfătuire, în care să se hotărască ținerea expoziției de copii în Orlat, să se destineze luna, ziua și localul în care să se țină; vîrsta copiilor de admis și gruparea acestora; maximum și minimum premiilor de împărțit; să se numească persoanele cari ar fi să între în juriu, etc. Cu considerare la scopul frumos ce-l urmărim și la modestele noastre mijloace bănești, să binevoiiți a avea la generositatea așezămîntelor dvoa-

stre, cum este banca „Brădetul“, comuna politică și comuna biserică, ca să concurgă și ele cu cât de puțin la crearea premiilor expoziției.

Vă mai rugăm să binevoiți a constitui un comitet aranjator local, care să ia amână afacerile împreunate cu expoziția.

Cu scop de a putea face și din parte-ne și de cu vreme toate preparativele și publicațiile necesare, Onorabila primărie să binevoiască a ne comunica cu posibilă grabire hotărârile luate în cauză.

Mulțumind onorabilei primării pentru ostenețele puse în serviciul binelui poporului, o rugăm să primească expresia dragostei frățestice ce i-o păstrăm.

Sibiu, 1 August n. 1809.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

Pant. Lucuța, Vic. Tordășianu,
prezid. secretar

NOUȚĂȚI

Teatrul Bârsan la Orăștie, anunțat de noi în nrul trecut, să amână pe luna viitoare.

Nu să poate ținea acum, pentru că sala de teatru este cuprinsă de teatraliștii nemți (trupa lui Leo Bauer din Sibiu), cari abia pe la sfârșitul acestei luni părăsesc Orăștie.

La timpul său vom încunoștiința publicul despre venirea artiștilor noștri.

Congresul studenților români, — după cum să scrie din România — să va ține la București și nu la Iași. În orașul Iași bîntue de o vreme încoaci boala tifus, din care pricină congresul studentesc să va muta la București. Ziua nu să schimbă. Rămîne tot 15 August. st. v.

Liber. În 9 August nou, a fost pus în libertate dl George Stoica, fost redactor la „Lupta“, după ce a implinit cele 18 luni temniță de stat ce-i să dăduseră în un proces politic.

Școli închise. Comisiunea administrativă a comitatului nostru, la propunerea inspectorului Dénes, a hotărît să închidă școlile confessionale românești din Cîmpuri și Bulzești, pe cuvînt că nu-s destul de încăpătoare. În locul lor vor ferici pe bieții oameni cu școli comunale.

Merge treaba, dar domnii nu să uită la școala lor de stat, cuib de țarcă, din Fornădia! Aceea oare e încăpătoare? Și dacă mîne poi-mâne o să se prăbușească peste sârmanii băieți ce o să fie din aceea că doar ei sunt valahi și e bine și dacă mor, mai ales după ce au învățat și-s dobă de himnus și slove ungurești.

Ce zici domnule Dimiș?

Încă unul... Tribunalul din Arad a judecat Sîmbăta trecută la

15 zile arest de stat pe proprietarul Florea Berdean din St. Ana, pentru-că înainte de asta cu cite-va luni s'a plins la gara din St. Ana că: „Nu mi-au dat bilet pentru-că l-am cerut românește. Guvernul ăsta în-celue poporul român și e un adevărat blăstăm pe țară; Țara asta întreagă ar trebui dărăburită întocmai cum făcuseră pe vremuri cu Polonia“. Așa scrie o foaie ungu-rească. Taci măi că pute-a usturoi.

Intîmplarea dela Predeal. Slujbașii de tren ai statului unguresc n'au lăsat zilele trecute să treacă granița înspre noi vagonul salon al principesei moștenitoare de tron Maria a României, pe cuvînt că are ceva greșală la roate și că acelea n'ar umbla cum ar trebui. Din pricina asta moștenitoarea de tron a trebuit să-și amîne cu o zi călătoria. Sîmbăta trecută (în 7 st. n. l. c.) o comisie ungurească anume trimisă din Pesta și alta românească a făcut un drum de probă cu vagonul acesta până la Sinaia. Comisiile au adevărit că vagonul nu are nici o greșală, și că oprirea lui de a trece în Ungaria a fost nelegiuită. Despre-asta, alt-cum, s'a și luat protocol.

Logodnă. Dșoara Letiția Leșnican din Dobra și dl Dr. Stefan Chiriloviciu din Ili-Murășană, fidanțați.

— Dl Ludovic Szokup, sergent-major în Reg. de inf. Nr. 64 și dșoara Rozalia Hegedüs, logodiți.

Felicitări!

Zăpadă în August. La noi să țin lanț „zilele alitari“ (căciula) și abia de mai căpătă zilele trecute o leacă de ploaie pămîntul fript de razele și arșița soarelui. Iar în părțile de-mează-noapte ale țării, locuite de Slovaci a început a ninge din greu în săptămîna trecută.

Călcăt de tren a fost scriitorul cu ziua (diurnistul) Zaharie Plica, dela judecătoria cercuală din Bocșa.

Hărțile de 10 zloți. Cine are încă hîrtii vechii de 10 fiorini și nu și le-a schimbat până acum să grăbească a le schimba până la 31 August n. a. c., căoi după această zi, hărțile aceste nu să vor mai recumpăra, nici nu să mai schimbă.

Timbre de postă noui o să căpătăm în curînd. Dl Koșut a lăsat să-i facă de probă, de pe acum.

Taina nopții. Gornicul Petru Schiopul din Hosusău a fost omorît Vineri în 6 August nou de cătră atari făcători de rele. Omorul s'a întîmplat noaptea. Femeea îngrijorată a plecat în calea lui cu rudeniile să-l caute. L'au aflat mort într'un șanț. De urmele rău făcătorilor nu s'a dat. Numai noaptea și pădurea știu taina. Ele o știu și n'o spun nimărui, dar i-au făcut ele prohodul duios.

Mușcat de căne turbat. În comuna Ampoita (lingă Șard) un țăran eși noaptea în ocol, cînd deodată un căne turbat dă năvală spre el. Îl prăvăli la pămînt și-l mușcă în față și la mână. Dimineața îndată a plecat cu trenul la Pesta la inst. Pasteur și după 3 zile neputîndu-i ajuta medicina, a turbat. Acum e în spital și să luptă cu moartea. (c.)

Nu-i iertat să părăsească țara (să emigreze), după o poruncă mai nouă a ministrului Andrassy, toți aceea cari nu și-au făcut încă deprinderile de arme (Waffenübungen). Porunca asta intră în vigoare cu 1 Septembrie și toți cari și-au cerut și au căpătat pasaport de mai înainte, dar nu au trecut cu el până în 1 Sept. nou granița țării ungurești, sunt supuși acestei porunci.

Moarte. Ioan Axente, preot gr. cat. și membru în direcțiunea inst. de credit „Racoțana“ a adormit în Domnul, împărțășit cu st. taine, Joi, 5 August st. n. în comuna Boarta. Odichnească în pace!

Mișelile dela posta din Sebeșul-săsesc. De un lung șir de ani să petrec la oficiul postei din Sebeș, lucruri cari au băgat groază în oameni și mai ales în bieții noștri țărani din Sebeș și jur, cari avînd neamuri și cunoscuți prin străinătate, prin America, și trimițîndu-lisă de aceștia bani, nici-cînd nu primeau banii regulat, ba de cele mai multe-ori nu-i primeau de loc.

O droaie de plîngeri s'au înaintat la direcțiunea postelor din Pesta, pentru acest lucru, în urma cărora s'a și rînduit cercetarea amănunțită, ținută zilele acestea.

Iată ce s'a descoperit: *Sute de mii* de coroane s'au furat până acum la această postă. Hoțiiile să întimplau așa, că trimițîndu-să mai cu seamă din America scrisori cu bani în ele, pe acestea omul care împarte scrisorile nu le da la mîna cui îi suna scrisoarea, ci le băga în buzunarul său. Cîte năcazuri n'au suferit bieții oameni prin hoțiiile aceste. S'a dovedit că o grămadă de divorțuri (despărțiri), certe familiare s'au întîmplat tot numai din pricina postei din Sebeș. Intre multele furături, cea mai mare a fost pilirea unei scrisori în care au fost 52.000 coroane în bani de hîrtie.

Hoții nu sunt încă descoperiți, dar le-au dat de urmă. Deocamdată s'a lăturat din slujbă șeful postei, Kendeffy, și s'a pornit cercetare și împotriva lui.

Păduri în flacări. Din România să scrie: Prefectura de Arges a înștiințat ministerului că de vreo cîteva zile s'au aprins pădurile din munții Călugăru, Stîna Mare și Budu din acel județ. Prefectura de Neamț a dat de știre că de o săptămîină a izbucnit un mare foc în pădurile Tarcăului cari sunt ale statului.

S'au luat măsuri să se trimită ajutoare pentru stîngerea focului.

Seceta ajută mult ca focurile din păduri să se întindă cu o repezițiune uimitoare și să facă mari pagube.

A dezertat din temniță. Într'una din încăperile înguste și strîmte ale temniței din Cluj a fost păzit cu mare îngrijire lotrul Sanislau Cihalovsky. Omul ăsta și-a petrecut viața dela vîrsta de 14 ani (acu e de 30 ani) aproape tot prin aresturi, pentru furturi. Acum încă ajunsese în căpcană. A fost judecat pe 3 ani și jumătate robie grea. A dezertat (fujit) în două rînduri în modășa de isteț că nu l-au putut prinde cu lunile. Iar cînd îl prindeau, deși dezertase fără nici un ban, avea la el cîte 5—30 mii de coroane, apucate fără știrea de-aproapelui. După dezertarea a doua a fost prins în Lemberg. Acum îl păzeau ca pe un prunc mic de foc. N'au avut însă noroc de el, căci în săptămîna trecută a desertat de nou. Și-a pus în pat cana cu apă, a tras cerga peste ea, așa că ea arăta acum ca un trup de om acoperit, la picioare și-a pus și lăsat alte picioare făcute din pîne. Le lăsase chiar afară de sub cergă, ca să vadă, vezi Doamne, haiducul că el e în pat și doarme. Iar cînd a simțit că haiducul nu e în apropiere și-a meșterit la fereastră, a scos o cărămidă afară, a tăiat cu un firez anume pregătit de el, roșteiul de fier dela fereastră și apoi a plecat în știrea Domnului. Poliția și stăpînii lui îl caută, dar cu puțină nădejde de a-l afla.

Anunț. Cursurile „Școalei pentru economia și industria de casă“, susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu“, să încep la 1 Septembrie n. Instrucțiunea secțiunii economice cuprinde: a) învățămînt practic: pregătirea bucatelor, conservarea poamelor și legumelor, spălătul și călcatul rufelor, confecționarea rufelor etc.; b) învățămînt teoretic: economia de casă, contabilitatea etc. Instrucțiunea secțiunii industriale cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tros și țesut.

Informațiuni să pot primi dela

Comitetul „Reuniunii femeilor române din Sibiu“.

Petrecri.

— Tinerimea română din Ilva-mare și jur invită la producțiunea teatrală urmată de joc, ce o va arangea Duminecă în 15 August 1909, în sala hotelului „Comunal“, cu ocaziunea adunării generale a „Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român“ despărțămîntul Năsăud. Venitul curat e destinat jumătate pentru „Asociațiune“ și jumătate pentru „Casina română“ din Ilva-mare.

Condițiile de primire

în „Școala civilă de fete a Asociațiunii“.

În urma deciziunii comitetului central, adusă în ședința sa ținută la 5 August a. c., condițiile de primire publicate de Onor. Direcțiune a școalei civile de fete să modifice precum urmează:

Taxa școlară (didactrul) să urcă dela 4 cor. la 5 cor. pe lună sau dela 40 cor. la 50 cor. pe an.

Taxa internatului să urcă dela K 460 la K 500 pe an, împreună cu taxa școlară dela K 500, la K 550 pe an.

Comitetul central a fost silit să facă aceste urcări din cauza scumpetei din piața Sibiului și din cauza instalațiilor de canalizare și de altă natură, pe care le face în interesul școlii pentru anul școlar viitor.

Atât taxa școlară cât și taxa internatului sunt a să plăti anticipativ, în 4 sau 2 rate.

Sibiu, în 6 August 1909.

Iosif Sterca Șuluțu, prezident.

Școlile medii gr.-or. rom. din Bașov.

Înștiințarea pentru începerea anului școlar.

Anul școlar 1909—1910 să va începe în 1 Septembrie st. vechiu 1909, adică în 14 Septembrie st. nou. Părinții, cari doresc a-și da copiii la aceste școli, sunt poftiți a să prezenta cu fiii sau cu ficele lor în cancelaria direcțiilor respective în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v., adică 14, 15 și 16 Septembrie st. n., pentru înmatriculare.

— Școlarii cari să înmatriculează pentru primadată la școlile noastre medii: gimnaziul de 8 clase și școala reală de 4 clase, vor aduce testimoniu școlar, certificat de naștere și certificat de revaccinare. Testimoniu școlar de pe clasa precedentă au să-l prezinte toți școlarii, cari vin a să înmatricula, așadar și școlarii, cari au absolvat clasa precedentă la școlile noastre.

Din 31 August și până în 2 Septembrie v. dela 8—12 oare a. m. să vor ținea examenele private, supletorii, de diferență și de corectură. Cei-ce s'ar prezenta mai târziu au să petiționeze la direcțiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Examenul script. de maturitate să începe în 31 August st. v. la 7 oare dimineața. — Examenul oral de maturitate s'a propus pe ziua de 9 Septembrie v. — Vr'o eventuală schimbare să va publica pe tabla anunțurilor oficiale școlare.

Notă. — Școlarii, cari vin dela un institut, unde în gimnaziul superior nu au învățat limba grecească, au să fie supuși la un examen de primire din limba grecească.

Didactrul în gimnaziul inferior și școala reală este de 24 coroane pe an, iar în gimnaziul superior (cl. V.—VIII.) de 40 coroane pe an. — Cei înmatriculați pentru primadată mai plătesc odată pentru totdeauna o taxă de primire de 8 cor. Școlarii neromâni plătesc didactrul, taxa de primire și taxa pentru fondul de penziune dublu. Taxa pentru fondul de penziune este în gimnaziul superior de 15 cor., (cu 5 coroane mai mult ca până acum!); iar în gimnaziul inferior și școala reală 10 cor., (cu 4 coroane mai mult ca până acum!); (cei scutiți de didactru plătesc 1/2 din această taxă); taxa de testimoniu și de anuar e de 3 cor., (cei scutiți de didactru plătesc numai 2 cor.); iar taxa de bibliotecă este în clasele inferioare 60 bani, în cele superioare 1 coroană. (Taxa de membru la societatea de lectură a studenților este pentru clasa V. și VII. gimn. 1 coroană, pentru cl. VII. și VIII. gimn. 2 coroane.

Cu 1 Septembrie 1908 s'a introdus o taxă nouă: taxa edilă de 10 cor. în gimnaziul superior și de 6 cor. în gimnaziul inferior și în

școala reală. Taxa aceasta au să o plătească înainte întreagă, chiar și cei scutiți de didactru.

Didactrul să poate plăti în 2 rate semestriale: 1/3 la înscriere, iar 1/2 la începutul semestrului II., dar celelalte taxe să plătesc odată și întregi cu ocaziunea înscrierilor.

Școlarii, cari vor să fie scutiți de didactru trebuie să-și înainteze petițiunile lor la mâna dlor profesori de clasă respectivi până în 30 Septembrie st. v.

1. Indreptățiți a petiționa sunt acei școlari săraci, cari au moralitate bună și nota generală din studii foarte bine sau bine.

Cu nota suficient pot fi scutiți numai acei elevi, cari sunt din Brașov și cercetează clasa I. și II. gimnazială sau reală.

2. La petițiune să acludă atestatul de paupertate al oficiului comunal, vidimat și de parochul local.

3. Cei-ce vin dela alte școli au să acludă și testimoniu ultim de clasă.

Brassó (Brașov), în 24 Iulie v. 1909.

Direcțiunea.

Concurs de primire.

în Seminarul junimei române gr.-cat. stud. din Blaj.

1. Părinții, cari voesc să-și așeze băieții pe anul școl. 1909/10 în seminarul junimei române gr.-c. dela gimnaziul gr.-cat. din Blaj, prin aceasta sunt avizați, că terminul concursului de primire (să primesc numai gimnaziști) este 14 August n. Cererile de primire sunt a să adresa Preaveneratului Conzistor, Metropolitan din Blaj, și în ce privește pe băieții, cari în anul școl. trecut nu au fost elevi ai Seminarului junimei, cererile au fost să fie instruite cu extras de botez, testimoniu de pe anul școl. trecut și atestat de revaccinare. În cerere părinții s'au îngrijitorii au să-și însemne locuința și posta ultimă cu acurateță și să declare, că cunosc pe deplin toate condițiunile de primire și să obligă a le implini pe toate. Ca rezoluțiunile să se poată expedia francate, petenții sunt rugați să a-lăture marcele postale de lipsă.

2. Pentru elevii sunt a să plăti 300 cor., pentru quartir, luminat, spălat, încălzit, scaldă și în caz de lipsă medic și medicină; 8 cor., ca taxă de înscriere pentru cei-ce vin pentru întâia dată în Seminarul junimei, și 6 cor. pentru scrobitul rufelor. Taxa de înscriere și de scrobitul rufelor are să se plătească întreagă deodată cu ocaziunea înscrierii; iar suma de 300 cor., în două, respective în patru rate anticipative. — În caz de două rate, rata primă va fi de 150 cor. și să va plăti în 1 Septembrie, iar rata a două iarăș de 150 cor., și să va plăti în 1 Februarie. În caz de 4 rate, rata primă va fi de 80 cor., și să va plăti în 1 Septembrie, a doua de 80 cor. și să va plăti în 15 Noemvrie, rata a treia de 70 cor. și să va plăti în 1 Februarie, iar rata a patra de 70 cor. și să va plăti în 15 Aprilie. Sumele acestea sunt atât de mici încât numai primindu-să regulat și anticipativ pot satisface atitor trebuințe împreunate cu susținerea și îngrijirea elevilor. Altfel rectorul va fi silit să dimită pe elevii, ai căror părinți sau îngrijitori nu-și vor solvi ratele la timp.

3. Elevii vor avea să aducă cu sine: a) o carte de rugăciuni; b) 4 părechi de schimburi de pînză sau giolgiu, bune; c) cel puțin 6 batiste; d) 2 părechi de încălțăminte și cel puțin 4 părechi de ciorapi sau de obiele; e) 1 saltea (sac de paie) și 2 lepedee (cearsafuri) de pus pe saltea; f) 2 perini și 4 fețe de perini; g) 1 tol sau plapomă și 2 lepedee de plapomă; h) 2 lepedee albe de giolgiu pentru acoperirea patului (de lină și colorate nu sunt bune, căci nu să poate ajunge la uniformitate); i) atâtea bilete (formatul biletelor de vizită), câte bucăți de rufe, veșminte și încălțăminte au; l) 1 cuțit, 1 furcuță, 1 lingură, 1 păhar și cel puțin 3 serviete; m) 1 perie de veșminte și 3 perii de încălțăminte; n) cel puțin 3 ștergare și 2 pepteni, unul des și altul rar. Pe rufe și pe veșminte trăbue cusut întreg conumele și cel puțin litera inițială a numelui de botez. Rufele și veșmintele nefinse vor fi respinse.

4. Elevii vor avea proviziunea întreagă și anume: a) locuința în sale mari, sănătoase, luminoase și provăzute cu toate cele de lipsă; b) vîpt întreg, adică dejun, prînz, ojină și cină. La dejun vor avea lapte cald cu pâne, la prînz 2—3 feluri de mîncări, la cină 1—2 teluri. La prînz în zile de dulce va fi supă cu carne cu sos și mîncare groasă cu carne, eventual zamă acră cu carne și mîncare groasă cu carne sau friptură cu garnitură, iar în zilele de post supă de legume, mîncări făcute cu lapte brînză sau ouă; Dumineca și în sărbători și prăjituri. La ojină pâne cu poame ori alte asemenea. La cină în zilele de dulce va fi friptură cu garnitură sau mîncare groasă cu carne, iar în zilele de post mîncări făcute cu lapte, brînză sau ouă. c) Spălatul eventual și scrobitul rufelor. d) Luminat în timpul recerut. e) Încălzitul în timp de iarnă. f) În caz de boală medic, medicamente și îngrijirea de lipsă. g) Scaldă caldă în timpul iernii, amăsurat prescrierilor igienei. Afară de acestea superioritatea să va îngrijii, ca elevii mai slabi în studii, pe cît să poote să fie ajutamați în studiu.

5. Părinții în decursul anului școlastic să nu trimită bani la adresa sau la mâna elevilor, ci banii să vie la adresa superiorității care să va îngrijii să le procure recvizitele de școală, cărțile și celelalte lucruri de lipsă. De asemenea să nu le trimită nici mîncări, căci Seminarul îi prevede cu cele de lipsă. Mîncările pe cari părinții cu toate acestea le-ar trimite fiilor lor, să vor împărți între toți elevii, iar în caz de cvantitate mai mică între conșcolarii respectivului sau respectivilor elevi.

6. Părinții sunt avizați, că trebuie să raspundă pentru eventualele stricăciuni făcute de fii lor și să le rebonifice. De sine se înțeleg, că pentru obiectele ce să strică prin folosință, fără vina elevilor, nu să va cere nici o desdaunare.

7. Elevii să vor prezenta în 1 Septembrie n. înainte superiorității seminariale însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde vor plăti taxele de lipsă, vor da în samă obiectele și li-să va designa mobilierul destinat spre folosință.

Blaj, 20 Iulie 1909.

Dr. Vasile Suclu,
rectorul Seminarului Junimei române gr.-cat. stud. din Blaj.

Anunț de licitațiune.

Luni în 16 August n. 1909

la 9 ore înainte de amiază să dă repararea școlii gr.or. din Vinerea prin licitațiune minuendă și anumit lucrul de măsur separat de cel de zidar.

Suma exclamării lucrului de măsur să începe dela 1126 K, iar lucrul de zidar dela suma de 856 K. Licitațiunea să ține în edificiul școlii.

Condițiunile de licitație să pot ceti la notarul comitetului parochial.

(434) 1—1

Vinerea, în 9 August 1909.

N. Uritescu, N. Herlea,
președ. comit. paroch. notarul comit. par.

„FRĂȚIA”

institut de cred. și economii, societate pe acții în Agnita.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, „Frăția”, societate pe acții în Agnita, să convoacă prin aceasta, conform §-lui 16 din statutele societății, la

Adun. generală extraordinară,

care să va ținea Duminecă în 29 August st. n. 1909, la 1 oră d. a., în sala școlii gr. or. române din Agnita, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Urcarea capitalului social.
3. Modificarea unor dispoziții din statute.

În senzul §-lui 24 din statute să recere ca la adunarea generală să fie reprezentate cel puțin jumătate din acțiunile exmisse.

Domnii acționari, cari voiesc a participa cu vot decisiv la această adunare generală, sunt poftiți conform §-lui 17 din statute, a-și depune cu 24 ore înainte de adunare acțiunile scrise pe numele lor, respective pe numele acelorora, pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență la cassa institutului.

Agnita, la 6 August n. 1909.

(429) 1—1

Direcțiunea.

Să vinde din mână liberă: un vier de un an, soiu englezesc (cu botul scurt) alb, mare și frumos. Cei-ce voesc a-l cumpăra să se adreseze la

(433) Gergely Ferencz, 1—1

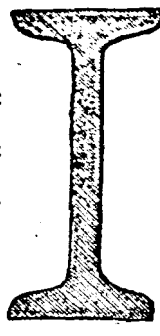
Orăștie (Szászváros) str. grădinarilor 7.

CUCURUZ vechiu, bine păstrat, bun, sănătos și uscat să capătă în cantități mici și mari, cu prețuri potrivite la

(433) **Ábrám Manó,** 1—2
Orăștie (Szászváros).

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beocsin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetură de Bacula; împletituri de sîrmă; hîrtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare:

(435) — tinichea neagră și zincuită. — 1-5
CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Nr. 724/909.

Publicațiune.

Prin aceasta să face publicamente cunoscut, că comuna Alkenyér (Șibot) dă în arîndă pe timpul dela 27 Octomvrie 1909 până la 7 Aprilie 1910, dreptul de pășunat de pe teritoriul comunei în mărime de 650 jugăre catastrale.

Licitatiunea să va ținea la 28 August a. c., la 10 ore a. m., în cancelaria comunală, unde totodată să pot vedea și condițiunile de licitațiune.

Prețul strigării e de 1460 coroane, dela care să pretinde un vadiu de 10%.

Alkenyér, la 7 August 1909.

(428) 1-1 Primăria comunală.

Beuturi bune și ieftine

să află de vînzare la **F. ZERBER** în Orăștie, (strada Ciorogarilor).

Dusă acasă costă:
1 litru de vin vechiu 36 cr.
1 litru de vin nou . 28 cr.
1 litru spirt, care conține 1½% apă 65 cr.
1 sticlă bere Steinbruck 16 cr.
1 sticlă altă bere . . 14 cr.

Anunț de căsătorie.

Un june român în etate de 27 ani, comerciant în o frunțase comună din aceste împrejurimi, avînd cunoștințe practice de boltă și un capital de 5000 cor., dorește cunoștința unei fete române în etate dela 17—22 ani, avînd următoarele calități: frumoasă, bine crescută, eco-noamă bună și să aibă și ea aceeași avere. — Scrisorile să se adreseze sub numele »June« la administr. »Libertatea«, care mi-le va trimite.

'Kristály'

Apa minerală de izvor, umplută sub presiune de acid carbonic!
(398) 7-8

Imbunătățește apetitul!
Impedecă stricarea stomacului!

Să capătă în fiecare prăvălie mixtă mai de seamă.

Depozit principal la:

Ioan I. Vulcu, comerciant în Orăștie (Szászváros).

Atențiune! — Lucru bun de măsurariu!

Cine voește a căpăta lucru bun de măsur, precum sunt: uși, ferestri, padimente și tot felul de arangiamente de biserici, școli, case private și crijme, să cerceteze cu încredere atelierul lui Alexandru C. Josan, din Hărău, unde va căpăta lucrurile cele mai moderne, durabile (trainice) și cu prețurile cele mai moderate, așa cum nici care alt măestru dela oraș nu e în stare a le servi, pentru-că subscrisul e scutit de multe spese ce să cer la un măestru dela oraș, și cu atît servește on. public cu mult mai ieftin. Face toate lucrurile după chipul cel mai nou!

Alexandru C. Josan

m. măsur în Hărău.

(Harró u. p. M.-Solymos)

(408) 4-8

Tot aci să primește și un învățacel!

Învățacel de prăvălie

află aplicare în prăvălia de manufactură și pînzărie a subscrisului. (403) 6-

Să cunoască și limbile din patrie, cit să poate.

Condiții favorabile.

Pentru informațiuni mai de aproape a să adresa la:

Ioan Lăzăroiu, com. în Orăștie (Szászváros).

Pînzăria de lipsă la morți

atît pinzele de desupt, cit și vâlul pe față, perini, ciorapi, ghetete, nafrămi, — cu un cuvînt tot ce e de lipsă la înmormintări, — să află în alegere bogată, cu prețurile cele mai joase, la subscrisul!

Rog pentru cercetare cu încredere! (410) 6-15

Ioan Lăzăroiu, comerciant în Orăștie—Szászváros.

„RÎUREANA“, însoțire pentru agricultură, magazin și anticipațiuni în Șugag.

CONVOCARE.

Domnii membri ai însoțirii »Rîureana« pentru agricultură, magazin și anticipațiuni în Șugag, să invită prin aceasta la

I-a adunare generală ordinară,

care să va ținea în Șugag *Duminică, în 9/22 August a. c., la 11 ore a. m., în localul însoțirii.*

OBIECTELE:

1. Constituirea membrilor prezenți și a plenipotențelor.

2. Deschiderea și constituirea adunării.
3. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
4. Stabilirea bilanțului pe anul 1908/9 și decideră asupra distribuirii profitului curat.
5. Alegerea alor doi membri în direcțiune și a unui membru în comitetul de supraveghiere.
6. Eventuale propuneri ivinde în sensul statutelor.

Șugag, la 25 Iulie n. 1909.

Direcțiunea.

I-a încheiere a conturilor

însoțirii de credit și anticipațiuni „Rîureana“ din Șugag, încheiat la 30 Iunie 1909.

Activa Bilanț cu 30 Iunie 1909. — Mérleg-számla 1909. junius hó 30-án. Pasiva

Activa Vagyion	Pasiva Teher
Numărar — Pénztári készlet . . . . . K 358-97	Capital social — Üzletrészek . . . . . K 6.960-
Escompt — Leszámitolt váltok . . . . . K 23.060-	Depuneri spre fructificare — Betétek . K 3.184-26
Imprum. hipotecare — Jelzálog kölcsönök K 1.649-	Cont-curent — Folyó számla . . . . . K 9.686-70
Mobiliar — Felszerelés . . . . . K 380-	Reescompt — Visszleszámitás . . . . . K 4.580-
Abscriere — Leírás . . . . . K 30-	Diverse — Különbözők . . . . . K 466-62
Saldul inter. tranzit. — Átmeneti kamatok K 54-76	Int. capitalului social — Üzletrészek kam. K 200-66
	Profit curat — Tiszta nyereség . . . . . K 394-49
	K 25.472-73

Spese Kiadások C-tul Profit și Perderi. — Nyeresény- és Veszteség-számla. Venite Bevételek

Inter. după depuneri — Betéti kamatok . K 74-82	Interese de escompt — Leszámolási kamatok . . . . . K 875-37
Dare după inter. dep. — Betéti kamatódó K 7-48	Interesele imprumuturilor hipotecare — Jelzálogilag biztosított kötvények kamata . . . . . K 118-20
Spese — Költség . . . . . K 130-36	Proviziuni — Jutalékok . . . . . K 109-58
Inter. de cont-curent — Folyó-számla kam. K 349-50	
Inter. de reescompt — Visszleszámit. kam. K 116-50	
Abscriere din mobiliar — Leírás felszerelés számlán . . . . . K 30-	
Profit curat — Tiszta nyereség . . . . . K 394-49	
	K 1.103-15

Șugag, la 30 Iunie 1909. — Sugág, 1909. évi junius hó 30-án.

George Perian m. p., director executiv și membru în direcțiune. Ioan Bogdan m. p., cassar. Teodor Ciuchendia m. p., comptabil și membru în direcțiune.

MEMBRII DIRECȚIUNII: — AZ IGAZGATÓSÁG:

George Gros m. p., preș. George Gligor m. p. Sim. Zámora m. p. Const. Moga m. p. Nic. Cutian m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în regulă și în conzonanță cu cărțile auxiliare. — Alulirott felügyelőbizottság, jelen számlákat megvizsgáltuk és a fő- és segédkönyvekkel összhangzásban találtuk.

(430) 1-1

Șugag, la 1 Iulie 1909. — Sugág, 1909. évi julius hó 1-én.

Ioan P. Bogdan m. p. Ioan Danilă m. p. Ioan Avram m. p. Vasille Bucurescu m. p.

CINE VOESTE A ZIDI

case nouă, și dorește a avea *lucru bun de măsar*, (timplar) ca: Uși, ferești, padimente, aranjamente în școale și biserici, și altele, — să nu întirzie a cerceta atelierul subscrisului — unde s'au gătit cele mai multe lucrări atit la case particulare, cit și pentru școli și biserici!

Rog onor. public român, și onoratele comitete parohiale, a să adresa cu toată încrederea la mine, asigurindu-ți că pe lângă *prețuri moderate*, le dau *lucru bun și solid*, — punind mare grije și pentru transportul lucrului pe unde ar fi de transportat.

13-24 Dumitru Martin, măestru timplar (măsar) în Orăștie, (268) (Szászváros).

Szöcs și König vopsitori de edificii, odăi și tablă de firme ORĂȘTIE, str. Mănăstirii 1.

Primim ori-ce lucrare ce să ține de văpsit. :: Pictăm odăi dela formele cele mai simple până la cele mai împodobite. :: Văpsim și feștim edificii noi, ferești și uși. :: Mai departe tot felul de table pentru firme, fie acelea pe sticlă, pânză, lemn ori pleu.

— Pentru prăvălii pregătim Vignette bine presate și moderne cu prețuri mici și în timp cit să poate de scurt! —

(425) Cu lucru de Vignette putem servi și la sate. 2-3

Rugînd onoratul public de sprijin, rămînem cu toată stima SZÖCS și KÖNIG pictori de odăi și vopsitori de case.

Banca Națională a României.

1908		Situatiune sumară.		1909	
19 Iulie				11 Iulie 18 Iulie	
ACTIV					
125,342.171	{88,042.171 Rezerva metalică Aur 86,717.030}	120,862.500	121,497.030		
898.778	{37,300.000 " Trate Aur . 34,780.000}	1,007.352	818.849		
47,829.759	Argint și diverse monete	54,841.220	56,590.398		
8,189.700	Portofoliu Român și străin				
17,193.007	{(*) Impr. contra ef. publice . . . 13,334.150}	31,827.333	31,923.215		
11,999.924	" " " " în ct cor. 18,626.065}				
15,400.553	Fonduri publice	11,999.924	11,999.924		
3,216.621	Efect. fond. de rezervă	15,097.086	15,097.486		
5,953.355	" " " amortizarea imob. și material	3,153.121	3,152.121		
698.687	Imobili	5,973.515	5,973.401		
117.901	Mobilier și Mașini de Imprimerie	704.976	704.128		
109,160.159	Cheltueli de Administrațiune	35.837	124.518		
30,367.828	Depozite libere	101,536.915	112,364.815		
25,839.001	Conturi curinți	24,207.814	28,597.769		
402,434.604	Conturi de valori	29,891.926	28,562.769		
		410,392.819	417,331.319		
PASIV					
12,000.000	Capital	12,000.000	12,000.000		
24,928.807	Fond de rezervă	26,750.618	26,711.618		
3,734.034	Fondul amortizării imobilelor și material	3,993.572	3,932.072		
250,529.200	Bilete de Bancă în circulațiune	254,290.860	260,925.580		
2,190.642	Profit și Pierdere	2,237.648	2,237.648		
181.332	Dobinzi și-beneficii diverse	124.506	207.786		
109,161.059	Depozite de retras	110,838.915	112,127.815		
402,434.604		401,392.819	417,331.319		

Scomptul 5% *) Dobînda 5 1/2%

Dureri reumatice și nervositate.

pot fi înfriurite foarte priincios prin aplicarea electricității. Mulți bolnavi își mulțumesc însănătoșirea, acestui fel de vindecare! Electricitatea să folosește cu cel mai bun rezultat la suferințe de nervi, la dureri reumatice, la slăbie generală sau sexuală, la funcționarea slabă a organelor stomacului, ficatului și rărunchilor. Il folosesc cei mai mari învățați ai vremilor celor mai noue. — Cetește cartea scrisă spre acest scop, pe care o trimite ori-cui care o cere, cu pomenirea foi noastre în care a cetit despre ea, — o trimite gratis și franco, în cuvertă închisă, și anume deosebit carte pentru bărbați și deosebit pentru femei:

Institutul de ord. medicală
ELECTRO-VITALIZER
BUDAPESTA, Károly körút
2., félem. 51.

Cupon pentru carte gratis! Tao-1 și trimite!

Inst. medical „Electro-Vitalizer“
Budapest IV. Károly k. 2. félemel. 51.

Rog a-mi trimite, franco, închis, cartea despre „Cura modernă electrică“, pentru bărbați ori pentru femei.

Numele .....

Comuna și posta .....

Serisoare de recunoștință.

Emeric Bognar, mașinist, Murdșutoara, scrie: Dle doctor! Îți trimit cu bucurie scrisoarea asta, că har Dlui și-o scriu în deplină sănătate, nu așa ca altădată. Din toate boalele m'am vindecat, încit nu pot din destul mulțumi la iscoditorul „Electro-Vitalizer“-ului.

Azi sunt de 43 ani, și 12 ani fusesem bolnav pe marginea gropii. (411) 2-4

La apotecarul CORNEL DEMETER în Orăștie—Szászváros (lingă bisericile evang. reform.)

să capătă următoarele preparate de mare folos:

PERONOSPIN! Mijloc aplicat cu cel mai mare folos la stropirea viilor, în contra *peronosporei* (a „manei“ care uscă viia). — E neasămănat mai bun și mai ieftin în folosință decit piatra vinată! Cu „Peronospin“ stropind viia, pui la 1 hectolitr de apă praf de 50 fil., pe cînd piatră vinată trebuie să pui de 1 cor. 60 fil., fiind peatra vinată foarte scumpă. Prețul unui pachet este 50 fil. „Peronospinul“ este deja de 8 ani în întrebuințare cu cea mai frumoasă izbîndă!

Ca fieste-care proprietar de viie să poată căpăta numai adevăratul „Peronospin“, fac și ușurarea aceea, că deja la comande de 10 pachete, il trimit *francat*.

== Tot aci găsiți felurite extracte (ese țe):
pentru a vă face singuri tot felul de beuturi racoritoare și întăritoare, cum și rum și licuer!

Cine voește a-și pregăti singur *beuturi bune și ieftine*, ba și rum și licueruri foarte fine: întrebuințeze aceste extracte!

Îți poți face: Rachiu de drojdie. Beătură dulce de vișine. Rachiu de bucate. Borovică. Rachiu de prune. Șlivoviță. Rum fin pentru thee.

Apoi *licueruri*: Allasch. De pere. De cireșe. Marascuino. De vanilie!

Prețul pentru a prepara 1 litră, costă 40 fil., din ori-care extracte!

== La același apotecar să află renumitele:

Preparate medicale, folosite de cei mai vestiți profesori și medici și recunoscut de cele mai bune!

„**Dolicin**“ Mulți bărbați, femei și copii — cari deja să simțiau în gura morții și folosind tot felul de leacuri, nu să puteau scăpa de cumplita tusa, nădușală (asthma) și tusa sacă, cetiră în fine despre admirabilul „**Dolicin**“ care are efect de minune contra tusei, răgușelei, durerii de pept, ofiței, tusei măgărești, catharului, astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei seci și folosindu-l, *să vindecară!* La copii și la copile contra tusei măgărești are efect admirabil! Efect asupra apetitului! Intărește corpul! Flegma o topește încit mai ușor să rupe! Ferbințelile și asudatul de noapte le înceată; — mărește greutatea corpului, deci contribuie mult la însănătoșare. *Prețul este 1 coroană 20 fileri și 2 coroane.*

Prav contra durerii de cap. Bun și în cazuri de influență. Prețul 1 cor.

Capsic. Reuma, ischias, dureri de oase, — podagra! Știut este că morburile aceste ce dureri teribile cauzează, încit pe lingă întrebuințarea diferitelor medicamente, partea cea mai mare a morboșilor cercetează și diferite băi, — și în multe cazuri și acelea 's sau fără folos sau cu puțin. Chiar niște bolnavi cari suferiau de dureri de oase, podagră, reumatizm, răceli de cap, dinți și nervi, — precum și scrîntituri, ba chiar și de aceia cari suferiau în morburi de acestea ca: reumă învechită, a cărei durere tot să mută cînd în mâni, cînd în picioare, cînd apoi în spate — și folosind diferite băi fără de nici un rezultat — ca probă au întrebuințat și „**Capsicul**“, carele aplicîndu-l l'au aflat de efect admirabil, — scăpîndu-să de groaznicile acelea de dureri! *Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 coroane.*

Kaljodsarsaparil. Puțini oameni sunt cari în tineretele lor să nu fi avut așa numitul „**morb**ul tineretelor“ care neglîndu-să, mai tirziu să ivesc rezultate neplăcute și periculoase, precum răgușala sifilitică, durere de oase, excese și zgrăbunțe pe față și pe corp, precum și rane sifilitice.

Foarte mulți cari suferiau în boalele acestea, întrebuințînd „**Kaljodsarsaparilul**“ l-au aflat de efect admirabil, — scăpîndu-să și tămăduindu-să de aceste morburi grele! *Prețul sticlei este 2 coroane.*

Centaurin. E de minune ciți oameni sufăr de durere de stomach, zgîrciuri, greață, puțină sau chiar nici o poftă de mîncare, mistuire rea, catarul și aprinderea de stomach, greață și vomare. Știut este cumcă stomacul are cea mai mare funcțiune la susținerea sănătății și vieții — căci dacă acesta nu e în stare să nutrească pe deplin corpul — atunci perzînd din puteri, — să nimicește corpul.

Este dovedit că la astfel de boale „**Centaurinul**“ este de mare efect. „**Centaurinul**“ e introdus în fiestecăre familie ca leac de casă, încit la ori-ce boală sau dureri și zgîrciuri de stomach, numai decit să întrebuințează! *Prețul este 1 coroană 20 fileri și 2 coroane.*

Laxbonbons. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, precum palpitarea de inimă, ameteți, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de inchiderea scaunului, numai decit comande „**Laxbonbons**“-ul avînd efect admirabil. E foarte plăcut de luat, fiind zacharicale dulci, pe care și copiii le iau bucuros. *Prețul 80 fileri.*

Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahăr rafinat, 1 pachet postal de 5 kilo: 7 coroane.

Esență contra bătăturilor (ochi de găină). Prețul 80 fileri.

Prav contra opăritului la copii. Prețul 60 fil.

Prav contra asudatului la mâni și picioare, 60 fileri.

Unsoare contra răcelor. Cu efect sigur și rapid, 1 cor. 20 fil.

Picuri pentru scutament (Tripper-kankó), 1 coroană 20 fileri.

Pentru toate, scrieți, trimițînd banii nainte, ori cerînd să vă vie cu ramburs (plata la scoaterea dela postă), dela

Apotecarul **CORNEL DEMETER**,
(392) 8-10 Orăștie—Szászváros.

